

Firma Konserwacji Dziej Sztuki:
„SEBASTIAN BUGAJ”
mgr Sebastian Bugaj
86-031 Jagodowo, ul.Ciepła 17
tel. 696 445 831

Bydgoszcz 15.02.2016

Wydział Urząd
Ochrany Zabytków w Poznaniu
Poznań, ul. Golebia 2
tel. (061) 852-80-03, 852-80-04
fax (061) 852-80-02

porozumienie
27/02/2016

08.03.2016

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

oraz

KOSZTORYS PRAC

PRZY

**Ołtarzu głównym,
Dwóch ołtarzach bocznych,
Łuku tęczowym,
Balustradzie chóru,**

gony

Z KOŚCIOŁA P.W. ŚW. MIKOŁAJA W SŁOPANOWIE

Firma Konserwacji Dziej Sztuki
Sebastian Bugaj
86-031 Jagodowo, ul. Ciepła 17
tel. 696 445 831
NIP 657-172-00-14 • REGON 14123415

Sebastian Bugaj

1

4

OLTARZ GŁÓWNY

Program prac konserwatorskich

Prace konserwatorskie prowadzone będą przy ołtarzu głównym z kościoła p.w. Św. Mikołaja w Słopanowie. Ołtarz jest drewniany, polichromowany, złożony i srebrzony; posiada jeden obraz olejny na płótnie, oraz cztery rzeźby pochodzące z różnych okresów (dwie drewniane i dwie gipsowe).

W obecnej formie ołtarz jest niejednorodny stylistycznie i historycznie. Na całość ołtarza składają się elementy z różnych epok. Zestawienie ich w dzisiejszej postaci nie jest udane.

Wymiary: ołtarz : wys. 380cm.

szer. 400cm.

głęb. 120cm.

obraz „Św. Mikołaj” 120cm x 100cm

wysokość rzeźb: 120cm

- I. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej ilustrującej stan zachowania obiektu.
- II. Wstępne podklejenie (z użyciem kleju króliczego) i zabezpieczenie osypujących się fragmentów polichromii i złocień w partiach ażurowych ornamentów wokół obrazu.
- III. Demontaż wszystkich elementów ruchomych (rzeźby, ornamenty, uszaki, obraz olejny), oraz przewiezienie ich do pracowni konserwatorskiej przy ul. Jeżewskiej 12 w Bydgoszczy.
Przewiduje się prowadzenie całości prac konserwatorskich w pracowni jednakże dopuszcza się możliwość konserwacji szafy ołtarzowej na miejscu w kościele.
- IV. Wykonanie badań budowy technicznej i technologicznej.
Przewiduje się pobranie łącznie ok. 8-10 próbek (z szafy ołtarzowej, ornamentów i obrazu) w celu wykonania badań na przekrojach stratygraficznych i określenia charakterystyki pigmentów i spoiw występujących w obiekcie.

Firma Konserwacji Dział Sztuki
Sebastian
86-031
tel. 660 4
NIP 657-172-86-14

Sebastian Jędrzej 2

Ze względu na odrębny charakter poszczególnych elementów ołtarza będą one wymagały różnego postępowania w trakcie prac konserwatorskich.

A. Proponowane postępowanie konserwatorskie odnośnie elementów architektury rzeźb i snycerki ołtarza.

1. Usunięcie przemalowań polichromii szafy ołtarzowej oraz na rzeźbach metodami mechanicznymi (skalpelem) i chemicznymi (przy użyciu preparatów chemicznych do usuwania powłok olejnych). Na podstawie odkrywek sondażowych stwierdzono występowanie dwóch warstw przemalowań na tabernakulum i na bocznych postumentach, na których umieszczone są rzeźby. Drewniane rzeźby Św. Wawrzyńca i Św. Jana Nepomucena są jednokrotnie przemalowane a ich kolorystyka znacznie odbiega od przyjętej ikonograficznie. Po usunięciu warstw wtórnych kolorystyka ołtarza i rzeźb ulegnie zmianie.
2. Stopniowe usuwanie wtórnych nawarstwień z uszaków i złożonych ornamentów, połączone z równoczesnym podklejaniem odspojień. Ornamenty na bocznych postumentach zostały w przeszłości dwukrotnie wtórnie przezłożone a ostatnią warstwę stanowi łuszcząca się gruba warstwa brązy. Na ażurowych ornamentach wokół obrazu ostatnią warstwę stanowi pociemniały szlagmetal. W czasie wykonywania odkrywek sondażowych nie znaleziono śladów oryginalnego złota jedynie pozostałości po oryginalnych gruntach.
Do usuwania przemalowań zastosowane będą metody mechaniczne lub/i chemiczne. Wybór metody zależy będzie od uzyskanych wyników badań, w szczególności od rodzaju spoiwa zastosowanego w warstwach oryginalnych i wtórnych oraz od wyników prób wykonanych bezpośrednio na obiekcie.
Do podklejania odspojień planuje się użycie kleju króliczego, poliocyanu winylu lub spoiw akrylowych.
3. Oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych dwóch późniejszych, gipsowych figur znajdujących się po obu stronach tabernakulum. Po uzupełnieniu drobnych ubytków gipsowych w podstawach oraz retuszach kolorystycznych proponuje się usunięcie rzeźb z ołtarza głównego i eksponowanie ich w dwóch narożnikach prezbiterium na specjalnie zaprojektowanych konsolach.
4. Komisyjne ustalenie oryginalnej kolorystyki obiektu.
5. Reperacja szkieletu konstrukcyjnego i belek podtrzymujących ołtarz od odwrocia.
W razie konieczności wzmocnienie lub wymiana drewnianych elementów.

Demontaż zdeformowanych płyt ze sklejki zamontowanych od odwrocia. Proponuje się eksponowanie ażurowych, złożonych ornamentów znajdujących się wokół obrazu samodzielnie, bez montażu dodatkowego tła.

6. Dezynfekcja i impregnacja wzmacniająca osłabione drewno (Preparatem Paraloid B-72, 10% roztwór w Toluenie). Jako metody impregnacji proponuje się pędzlowanie oraz zanurzenie elementów w roztworze impregnatu w zależności od stopnia zniszczenia drewna. Zauważono iż dolna część ołtarza, w pobliżu murowanej mensy jest znacznie bardziej zniszczona przez działalność owadów niż partie szczytowe. W przypadku rzeźb dopuszcza się możliwość wykonania impregnacji próżniowej lub nawiercanie najbardziej zniszczonych miejsc i zastosowanie metod iniekcji.
7. Rekonstrukcja rzeźbiarska brakujących elementów snycerki i architektury obiektu przy użyciu drewna oraz preparatów imitujących drewno (kit Araldit).
8. Rekonstrukcja rzeźbiarska brakującego krzyża w rękach Św. Jana Nepomucena. Rekonstrukcja opierać się będzie na analogiach i innych przedstawieniach tego świętego.
9. Zabezpieczenie elementów świeżego drewna preparatami owado i pleśniobójczymi.
10. Uzupelnienie ubytków zaprawy kitem akrylowym i kredowo klejowym pod złączenia i srebrzenia na poler. W przypadku ornamentów wokół obrazu głównego proponuje się założenie nowej zaprawy i wykonanie nowych złoceń.
11. Wygładzenie kitów i ich zabezpieczenie elastycznym klejem króliczym.
12. Retusz i rekonstrukcja złoceń i srebrzeń złotem i srebrem płatkowym i w proszku w technice na poler.
13. Retusz i rekonstrukcja złoceń i srebrzeń, złotem i srebrem płatkowym w technice na mat
14. Zabezpieczenie oryginalnej polichromii werniksem retuszerskim.
15. Retusz i rekonstrukcja polichromii przy użyciu farb wodnych.
16. Retusz i rekonstrukcja laserunków na srebrzeniach.
17. Zabezpieczenie odkrytych srebrzeń przed korozją poprzez pokrycie ich warstwą lakieru (roztwór bielonego szelaku w alkoholu etylowym lub Paraloidu B-44 w Toluenie).
18. Zabezpieczenie polichromii werniksem końcowym.
19. Oczyszczenie i reperacja czerwonej tkaniny występującej w antependium wraz z wyszywanymi aplikacjami.

Biuro Inwentury - Dział Szuki

Alena Jan

B. Proponowane postępowanie konserwatorskie odnośnie umieszczonego w ołtarzu obrazu „Św. Mikołaj”.

1. Zabezpieczenie powierzchni warstwy malarskiej przy użyciu bibułki japońskiej i Polialkoholu winylu.
2. Demontaż obrazu.
3. Oczyszczenie lica i odwrocia obrazu z zabrudzeń powierzchniowych i zachlapań.
4. Podklejenie drobnych łusek i odspojen sięgających do płótna.
5. Usunięcie żółtego werniksu z lica obrazu (alkohol etylowy i olejek terpentynowy).
6. Usunięcie metodami chemicznymi oraz miejscami mechanicznie skalpelem, warstwy wtórnych przemalowań widocznych głównie na partii obłoków.
7. Wykonanie reperacji lokalnych płótna, sklejenie rozdarć i wklejenie „na styk” łątek z płótna lnianego.
8. Prostowanie, konsolidacja warstwy malarskiej i dublaż obrazu na nowe płótno lniane na stole dublażowym.
9. Uzupełnienie ubytków zaprawy (kit wiedeński).
10. Nabicie obrazu na nowe, fazowane krosna malarskie.
11. Zabezpieczenie oryginalnej warstwy malarskiej damarowym werniksem retuszerskim.
12. Retusz ubytków warstwy malarskiej farbami wodnymi i olejno-żywicznymi.
13. Założenie werniksu końcowego

V. Montaż ołtarza.

VI. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej w dwóch egzemplarzach.

Firma Konserwacji Dobrej Sztuki
Sp. z o.o.
80-031
ul. Boga
NIP 637-172-00-00

Ryszard Jurek

OŁTARZE BOCZNE

Program prac konserwatorskich

Prace konserwatorskie prowadzone będą przy dwóch bliźniaczych ołtarzach bocznych z kościoła p.w. Św. Mikołaja w Słopanowie. Ołtarze są drewniane, polichromowane, złożone i srebrzone; w centrum i w zwieńczeniu posiadają rzeźbione figury Świętych i Aniołów.

Ołtarze boczne były już w przeszłości (ok. 20 lat temu) poddane zabiegom konserwatorskim. Konserwacja ta nie była jednak wykonana rzetelnie. Kolorystyka ołtarzy odbiega od występujących na analogicznych obiektach z tego samego okresu na pobliskim terenie. Mimo usilnych starań przy wykonywaniu odkrywek sondażowych nie udało się odnaleźć choćby fragmentu oryginalnej polichromii. Obecna warstwa malarska znajduje się bezpośrednio na drewnie. Zachodzi więc podejrzenie, że w czasie ostatniej konserwacji warstwy oryginalne wraz z późniejszą zaprawą zostały całkowicie usunięte. Jediną pozostałością po dawnym wyglądzie ołtarzy jest zostawiony fragment wykończenia powierzchni ołtarza pod jedną z kolumn, pochodzący z 1866r. Przedstawia on delikatną marmoryzację w odcieniach brązu. Jest to jednak wykończenie wtórne.

Podczas ostatniej konserwacji wiele elementów ołtarza zostało niedbale i niezgodnie z technologią wykończone. Część oryginalnych, zachowanych na ornamentach i uszakach srebrzeń nie została dostatecznie uzupełniona i pokryta lakierem o nieznanym składzie mającym imitować złoty laserunek. Niestety lakier ten w wielu miejscach pociemniał i zmatowił się a nawet częściowo, nie całkiem wysechł, o czym świadczą liczne lepkie zaciekły, do których przylepił się kurz i inne zanieczyszczenia. Część złożonych elementów (patrz: uszaki, skrzydła aniołów) nie została zrekonstruowana, a miejsca po ubytkach wtórnie pozłożono szlagmetalem lub przesmarowano brązą.

Rzeźby znajdujące się w centralnych miejscach ołtarzy oraz w zwieńczeniach są nieudolnie pokryte zbyt jaskrawymi farbami olejnymi. Znajdują się one bezpośrednio na podłożu z gruntu, który z kolei leży już na drewnie. Kolorystyka ta wygląda dziwacznie i nie jest zgodna z ogólnie przyjętą w ikonografii. Wydaje się, że część szat Świętych, zwłaszcza Maryi i Dzieciątką Jezus powinna być wykonana w zupełnie innej technologii, mianowicie jako barwne laserunki na srebrzeniach.

Wątpliwości co do poprawności wykonania i wyglądu budzą również dolne, wysokie kolumny w obu ołtarzach. Wykonując odkrywki sondażowe, wykorzystując pęknięcia i odspojenia obecnej wierzchniej warstwy, stwierdzono iż kolorystyka kolumn była nieco

ciemniejsza a na ich powierzchni znajdowały się błękitnawe smugi imitujące marmuryzację, analogicznie jak w kolumnach ze zwieńczenia.

Obydwa ołtarze są prawie jednakowe o tej samej technologii i jednakowym stopniu zniszczenia. proponowane postępowanie konserwatorskie dotyczyć będzie zatem obydwu ołtarzy

Wymiary: ołtarze : wys. 370cm.

szer. 155cm.

głęb. 120cm.

wysokość rzeźb: od 60cm do 85cm

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej ilustrującej stan zachowania obiektów.
  - a. Wstępne podklejenie (z użyciem kleju króliczego) i zabezpieczenie osypujących się fragmentów polichromii i złoczeń w partiach rzeźb i ornamentów.
  - b. Demontaż wszystkich elementów ruchomych (rzeźby, ornamenty, uszaki), oraz przewiezienie ich do pracowni konserwatorskiej przy ul. Jeżewskiej 12 w Bydgoszczy.

Przewiduje się prowadzenie całości prac konserwatorskich w pracowni.
  - c. Wykonanie badań budowy technicznej i technologicznej.

Przewiduje się pobranie łącznie ok. 8-10 próbek z każdego z ołtarzy (z szafy ołtarzowej, ornamentów i rzeźb) w celu wykonania badań na przekrojach stratygraficznych i określenia charakterystyki pigmentów i spoiw występujących w obiektach.

2. Usunięcie przemalowań polichromii szaf ołtarzowych oraz na kolumnach metodami mechanicznymi (skalpelem i strumieniem gorącego powietrza) i chemicznymi (przy użyciu preparatów chemicznych do usuwania powłok olejnych). W czasie wstępnych oględzin stwierdzono, iż obecna, wtórna warstwa przemalowania znajduje się bezpośrednio na drewnie. Zachodzi więc podejrzenie iż wcześniejsze warstwy wraz z oryginalną zostały w przeszłości usunięte. Być może po usunięciu całej wtórnej

warstwy malarskiej, pochodzącej z ostatniej konserwacji, odnajdzie się choć jeden fragment oryginalnego wykończenia ołtarzy. Na fragmencie pozostałym po odnowieniu z 1866r. wykonano małe odkrywki. Stwierdzono występowania bezpośrednio na drewnie cienkiej warstwy malarskiej zbliżonej kolorystycznie do dzisiejszej, jednak nieco jaśniejszej i kładzonej bardziej laserunkowo.

3. Stopniowe usunięcie wtórnych nawarstwień lakieru i brązy ze złożonych i srebrzonych uszaków i ornamentów, oraz ze złożonych i srebrzonych szat rzeźbionych postaci Świętych, połączone z równoczesnym podklejaniem odspojeń. Do usuwania przemaalowań zastosowane będą metody mechaniczne lub/i chemiczne. Wybór metody zależy będzie od uzyskanych wyników badań, w szczególności od rodzaju spoiwa zastosowanego w warstwach oryginalnych i wtórnych oraz od wyników prób wykonanych bezpośrednio na obiekcie.

Do podklejania odspojeń planuje się użycie kleju króliczego, poliocetanu winylu lub spoiw akrylowych.

4. Komisyjne ustalenie oryginalnej kolorystyki obiektów.
5. Reperacja szkieleatów konstrukcyjnych ołtarzy od odwrocia. W razie konieczności wzmocnienie lub wymiana drewnianych elementów.
6. Dezynfekcja i impregnacja wzmacniająca osłabione drewno (Preparatem Paraloid B-72, 10% roztwór w Toluenie). Podczas wstępnych oględzin stwierdzono dobry stan zachowania drewna. Związane jest to zapewne z impregnacją przeprowadzoną w czasie ostatniej konserwacji. Przypuszcza się, że elementy ołtarzy zostały zaimpregnowane od odwrocia metodą poprzez pędzlowanie. Nie wyklucza się złego stanu zachowania drewna wewnątrz ornamentów (uszaki) i rzeźb.

Jako metody impregnacji proponuje się pędzlowanie oraz zanurzenie elementów w roztworze impregnatu w zależności od stopnia zniszczenia drewna. W przypadku rzeźb dopuszcza się możliwość wykonania impregnacji próżniowej lub nawiercanie najbardziej zniszczonych miejsc i zastosowanie metod iniekcji.

7. Rekonstrukcja rzeźbiarska brakujących elementów snycerki i architektury obiektów przy użyciu drewna oraz preparatów imitujących drewno (kit Araldit). Konieczne jest wykonanie rekonstrukcji rzeźbiarskich brakujących końcówek skrzydeł i ornamentów na kapitelach i uszakach.
8. Zabezpieczenie elementów świeżego drewna preparatami owado i pleśniobójczymi.
9. Uzupełnienie zaprawy kredowo klejowej pod złocenia i srebrzenia na poler. Konieczne będzie precyzyjne i dokładne uzupełnienie zapraw i gruntów pod

srebrzenia, gdyż w czasie ostatniej konserwacji część srebrzeń uzupełniano bezpośrednio na drewnie, pomijając etap gruntowania. Skutkiem tego srebro w tych miejscach łuszczy się i odpada.

10. Wygładzenie kitów i ich zabezpieczenie elastycznym klejem króliczym.
11. Retusz i rekonstrukcja złoceń i srebrzeń złotem i srebrem płatkowym i w proszku w technice na poler. Przewiduje się dokładny retusz scalający oryginalne srebrzenia a także ponowne odpolerowanie starych oryginalnych fragmentów. Przewiduje się wykonanie srebrzeń na poler na szatach postaci z ołtarza po lewej stronie.
12. Retusz i rekonstrukcja złoceń i srebrzeń, złotem i srebrem płatkowym na mat.
13. Zabezpieczenie powierzchni ołtarza werniksem retuszerskim.
14. Retusz i rekonstrukcja polichromii na szafie ołtarzowej przy użyciu farb wodnych. Przewiduje się wykonanie rekonstrukcji polichromii opierając się na wyglądzie analogicznych obiektów, nie sugerując się pozostałością z 1866r., przedstawiającą delikatną marmoryzację. Proponuje się aby nowa polichromia leżąca bezpośrednio na drewnie była kładziona bardziej laserunkowo niż obecna i w odcieniu bardziej brązowym i bardziej satynowym. Wykonanie rekonstrukcji polichromii na ołtarzu poprzedzone będzie wykonaniem propozycji kolorystycznych i uzgodnione komisyjnie.
15. Wykonanie retuszy scalających (kresczkowanie) na powierzchni kolumn.
16. Retusz polichromii na karnacjach rzeźb metodą kresczkowania z wykorzystaniem farb akwarelowych. Obecnie twarze i karnacje na rzeźbach są wykonane niedbale (grube i nierówne kreski) i dość prymitywnie.
17. Retusz i rekonstrukcja laserunków na srebrzeniach. Wykonane zostaną laserunki na srebrzeniach imitujące złoto na bazie mikstionu olejnego oraz barwne laserunki na szatach rzeźbionych postaci.
18. Zabezpieczenie odkrytych srebrzeń przed korozją poprzez pokrycie ich warstwą lakieru (roztwór bielonego szelaku w alkoholu etylowym).
19. Zabezpieczenie polichromii werniksem końcowym.
Proponuje się zastosowanie werniksu akrylowego ze względu na jego lepszą od damarowego odporność na działanie podwyższonej wilgotności.
20. Proponuje się skrócenie murowanych mens ołtarzowych do głębokości ok. 40 cm od ściany a w miejsca przeznaczone pod antependium umieszczenie zaprojektowanych, profilowanych ram wypełnionych tkaniną.
21. Montaż ołtarza na miejscu w kościele.

RZEŻBY Z ŁUKU TĘCZOWEGO

Program prac konserwatorskich

Prace konserwatorskie prowadzone będą przy trzech rzeźbach z łuku tęczowego z kościoła p.w. Św. Mikołaja w Słopanowie. Rzeźby Chrystusa na krzyżu oraz Maryi i Św. Jana są drewniane, polichromowane, złożone i srebrzone. Rzeźby te są wtórnie przemalowane a ich kolorystyka znacznie odbiega od analogicznych przedstawień tego typu.

Wymiary: Chrystus na krzyżu : wys. 100cm.

szer. 40cm.

Maryja i Św. Jan wys.60cm

szer.20cm

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej ilustrującej stan zachowania obiektu.
2. Wstępne podklejenie (z użyciem kleju króliczego) i zabezpieczenie osypujących się fragmentów polichromii i złocień.
3. Demontaż wszystkich elementów ruchomych oraz przewiezienie ich do pracowni konserwatorskiej przy ul. Jeżewskiej 12 w Bydgoszczy.
4. Wykonanie badań budowy technicznej i technologicznej.
Przewiduje się pobranie łącznie ok. 6-8 próbek w celu wykonania badań na przekrojach stratygraficznych i określenia charakterystyki pigmentów i spoiw występujących w obiekcie.
5. Stopniowe usunięcie wtórnych nawarstwień z powierzchni rzeźb, połączone z równoczesnym podklejaniem odspojień.

Do usuwania przemalowań zastosowane będą metody mechaniczne lub/i chemiczne.

Wybór metody zależeć będzie od uzyskanych wyników badań, w szczególności od rodzaju spoiwa zastosowanego w warstwach oryginalnych i wtórnych oraz od wyników prób wykonanych bezpośrednio na obiekcie.

Do podklejania odspojień planuje się użycie kleju króliczego, poliocetanu winylu lub spoiw akrylowych.

6. Komisyjne ustalenie oryginalnej kolorystyki obiektu.
7. Dezynfekcja i impregnacja wzmacniająca osłabione drewno (Preparatem Paraloid B-72, 10% roztwór w Toluenu). Jako metody impregnacji proponuje się pędzlowanie oraz zanurzenie elementów w roztworze impregnatu w zależności od stopnia

niszczenia drewna. Dopuszcza się możliwość wykonania impregnacji próżniowej lub nawiercanie najbardziej zniszczonych miejsc i zastosowanie metod iniekcji.

8. Rekonstrukcja rzeźbiarska brakujących elementów (drobne ubytki na dłoniach i fałdach szat) przy użyciu drewna oraz preparatów imitujących drewno (kit Araldit).
9. Uzupelnienie ubytków zaprawy kitem kredowo klejowym pod złocenia i srebrzenia na poler.
10. Wygładzenie kitów i ich zabezpieczenie elastycznym klejem króliczym.
11. Retusz i rekonstrukcja złocen i srebrzeń złotem i srebrem płatkowym i w proszku w technice na poler.
12. Retusz i rekonstrukcja złocen i srebrzeń, złotem i srebrem płatkowym w technice na mat
13. Zabezpieczenie oryginalnej polichromii werniksem retuszerskim.
14. Retusz i rekonstrukcja polichromii przy użyciu farb wodnych. Przewiduje się wykonanie retuszy scalających oryginalną polichromię metodą kreseczkowania.
15. Retusz i rekonstrukcja laserunków na srebrzeniach.
16. Zabezpieczenie odkrytych srebrzeń przed korozją poprzez pokrycie ich warstwą lakieru (roztwór bielonego szelaku w alkoholu etylowym lub Paraloidu B-44 w Toluenie).
17. Zabezpieczenie polichromii werniksem końcowym.
18. Montaż rzeźb na miejscu w kościele

Firma Konserwacja i Restauracja
Sp. z o.o.
00-031 1000 1000 1000
ul. ...
NIP 637-112-00-1000 1000
Delina Buczaj

BALUSTRADA CHÓRU

Program prac konserwatorskich

Prace konserwatorskie prowadzone będą przy balustradzie chóru z kościoła p.w. Św. Mikołaja w Słopańowie . Balustrada chóru była już konserwowana (ok. 20 lat temu), jednakże powierzchnia jej wymaga ponownej ingerencji konserwatora. Malowane sceny przedstawione na balustradzie wymagają częściowo uzupełnień malarskich a listwy wokół nich należy wymienić. Na części balustrady po ostatniej konserwacji pozostawiono odsłonięte, gołe drewno. Rozwiązanie to nie jest do końca estetyczne i prawdopodobnie należałoby w tych miejscach nałożyć nową warstwę jednorodnej, monochromatycznej polichromii. W ten sposób znacznie poprawi się i ujednotoci wygląd balustrady.

Wymiary balustrady: wys. 100cm.

dł. 800cm.

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej ilustrującej stan zachowania obiektu.
2. Wymiana drewnianych listew wokół scen przedstawionych na balustradzie.
3. Retusze scalające na powierzchniach scen metodą kreseczkowania wzdłuż włókien drewna.
4. Ewentualne wykonanie nowej, jednolitej polichromii w miejscach występowania odkrytego drewna. Zabieg ten wykonany zostanie jedynie za zgodą odpowiedniej komisji konserwatorskiej.
5. Zabezpieczenie polichromii werniksem końcowym.

Biuro Konserwacji Dzieł Sztuki
ul. ...
17
4
91-2016

Płocim - Jern